

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

เด็กและเยาวชนเป็นตัวจักรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต แต่จากสภาพการณ์ในปัจจุบันพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับอนาคตของชาติกลับมีอยู่มาก อันได้แก่ การใช้ความรุนแรง ยาเสพติด ปัญหาทางเพศ การปรับตัว เป็นต้น ดังปรากฏตามสื่อ และจากข้อมูลวิจัยเฟื่อาระวังสถานการณ์เด็กไทย ของ อมรวิรัช นาคทรพรพ (2551) สถาบันรามจิตติ โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) สํารวจพฤติกรรมเด็กและเยาวชนปี 2551 สรุปพบว่า ภาพรวมของสังคมไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในด้านของมิติทางลบ ยืนยันว่าสถานการณ์ของเด็กไทยปัจจุบันน่าเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากกำลังเผชิญปัญหาหลายด้านพร้อมกันกล่าวคือ 1. มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ก่อให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีเด็กอายุต่ำกว่า 19 ปี มาทำคลอดสูงขึ้นต่อเนื่อง ตั้งแต่ 2548 - 2551 ซึ่งปี 2551 ประมาณการว่ามีถึง 77,092 คน จากปี 2550 ที่มี 68,385 คน นำมาสู่ปัญหาความไม่พร้อมที่จะเลี้ยง ปัญหาเศรษฐกิจ เพราะไม่มีงานทำ 2. เด็กและเยาวชนกระทำผิดกฎหมายมากขึ้นเด็กถูกส่งเข้าสถานพินิจและสถานคุ้มครองเด็กและเยาวชนปี 2551 จำนวน 42,102 คน มากกว่าปี 2550 ประมาณ 2,000 คน คดีอันดับต้นๆ คือ ลักทรัพย์ ยาเสพติด และการทำร้ายต่อชีวิตและร่างกาย 3. เด็กใช้ชีวิตกับสื่อมากขึ้น โดยประมาณ 6-7 ชม.ต่อวัน กับสื่อต่างๆ ทั้งโทรทัศน์มือถือ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์ 4. เด็กไทยมีแนวโน้มที่จะมีภาวะความเครียดสูง ในด้านการมองสังคมและการเมืองติดลบ ปี 2551 มีเด็กเครียดจนปวดท้อง หรือนอนไม่หลับเฉลี่ยถึง 30 เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ อมรวิรัช นาคทรพรพ ยังกล่าวอีกว่า ภาวะเครียดจะสูงขึ้นตามระดับการศึกษา โดยนิสิต นักศึกษา เครียดถึง 40 เปอร์เซ็นต์ ปัญหาจากการเรียนและการแข่งขัน ขณะที่เด็กกว่า 60 เปอร์เซ็นต์ ในระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา เห็นว่าประเทศไทยมีการทุจริตคดโกงในระดับมาก จึงน่าห่วงว่าปี 2552 เด็กไทยจะเครียดมากขึ้น และ5. เด็กไทยไม่ชอบไปโรงเรียนมากขึ้น และมีนิสัยการเรียนรู้ที่น่าเป็นห่วง โดยมีเพียง 27 เปอร์เซ็นต์ ที่อ่านหนังสือเป็นงานอดิเรกและเด็กที่บอกว่าชอบไปโรงเรียนมาก ลดลงจาก 43 เปอร์เซ็นต์ เหลือเพียง 38 เปอร์เซ็นต์ ยิ่งเมื่อเริ่มเข้าชั้นมัธยมศึกษา สาเหตุหนึ่งมากจากการกลัววิชา ทศนคติต่อครู ความเครียดต่อสภาพความรุนแรงในโรงเรียน โดยมีเด็กเพียง 26 เปอร์เซ็นต์ ที่รู้สึกปลอดภัยยามเวลาไปโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย อาทิ สภาพครอบครัวอ่อนแอ เด็กเที่ยวกลางคืน คี๋มสุรา สูบบุหรี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่ต้องเฝ้าระวังมากเป็นพิเศษในกลุ่มเยาวชน ได้แก่ การใช้

ความรุนแรง ถูกทำร้าย และอุบัติเหตุ จากปัญหาดังกล่าวหลายฝ่ายได้วิเคราะห์ว่า เป็นผลมาจากการจัดการศึกษาที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา สถานศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์ ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง จึงทำให้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่หาทางออกโดยการพึ่งสารเสพติด และการใช้ความรุนแรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2547) จึงได้ร่วมกันวางรากฐานพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนและกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนโดยเน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อนึ่งการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมแรง ร่วมใจ ช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง เพราะระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงาน ที่มีแบบแผนขั้นตอนชัดเจนเพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงเป็นกลไกหลักในการที่จะช่วยเหลือนักเรียน และเป็นภารกิจที่สำคัญงานหนึ่งของสถานศึกษาที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนทั้งในและนอกสถานศึกษาจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ดังนี้ ครูที่ปรึกษาขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่มีการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ขาดการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ยังขาดการประสานงานที่ดีของคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ รวมไปถึงผู้ปกครองและชุมชน การติดตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังขาดความต่อเนื่องในการกำกับติดตามนิเทศและรายงานผลการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมนักเรียนยังไม่ทั่วถึงไม่เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน และขาดการป้องกันแก้ไขทำให้ปัญหาล้ำซ้ำไม่ทันเวลา (อุทิศ คาปราบ, 2548; ภคพร อนุกุลประชา, 2549; อภิศักดิ์ มุ่งชู, 2549; อาทิสยา วรนิษฐ์, 2549) นอกจากนี้โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา 4 ภูมิภาค วิจัยโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2551 โดยศูนย์เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น [ม.ป.ป.] กล่าวว่า โรงเรียนมัธยมขยายโอกาส ไม่มีครูที่ทำ

หน้าที่รับผิดชอบงานแนะแนวจึงมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมโฮมรูม หรือกิจกรรมรวมของโรงเรียน สำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการมากนัก ระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากแบบกรอกประวัติในวันมอบตัวเข้าเรียนครั้งแรก กิจกรรมในการส่งเสริมพัฒนาในโรงเรียนไม่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในด้านการส่งเสริมพัฒนาหรือการช่วยเหลือนักเรียนเป็นกิจกรรมปกติที่เคยจัดเป็นประจำ เช่น กีฬาสี ปีใหม่ วันแม่ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดอบรมความรู้และทักษะการดำเนินงานตามขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังให้แก่ครูในโรงเรียน รวมทั้งจัดให้มีผู้รับผิดชอบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน และควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับเร่งรัดในการมอบหมายให้แต่งตั้งครูที่มีคุณลักษณะเหมาะสมเป็นครูแนะแนวและจัดหางบประมาณส่งเสริมให้ได้รับการอบรมด้านการแนะแนว

จากปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะดังกล่าวจึงควรที่จะมีการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นระบบซึ่งมีหลายแนวทาง วิธีการหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ คือการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เพราะเป็นกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ระบบที่พัฒนาขึ้นในสถานการณ์จริง มีการนิเทศติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหาคือครูประสบอยู่ได้ตามสภาพจริงที่เกิดขึ้น และเป็นการเสริมพลังอำนาจให้กับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้อีกทางหนึ่ง โดยการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ครูเกิดความมั่นใจในตนเอง เชื่อมั่นว่าตนเองมีบทบาทสำคัญ และจะทำให้ครูมีความเชี่ยวชาญในเรื่องของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น ดังนั้นโรงเรียนขยายโอกาสจึงควรที่จะพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นกระบวนการที่ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหาของตนเอง อย่างเป็นระบบ จะเห็นได้จากงานวิจัยหลายเรื่องที่ได้นำวิธีการนี้ไปพัฒนาแล้วเกิดประสิทธิผล ดังเช่น อังคณา ดุงคสมิต (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีคงเค็ง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผลการใช้ระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีความชัดเจนในทุกขั้นตอน ตอบสนองความต้องการของทุกฝ่าย และทำให้เกิดการพัฒนาการสอน ผลการประเมินเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายในการร่วมมือแก้ไขปัญห และพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงเป็นที่ยอมรับ เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย ด้านความเหมาะสมทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมิน เป็นธรรม โปร่งใส คำนึงถึงประโยชน์ผู้เรียนเป็นหลัก ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจ มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ประเมินผู้เรียนในทิศทาง

เดียวกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญฤทัย ธรรมกิจไพโรจน์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดแผลกดทับผู้ป่วยหนัก ผู้ใหญ่ โรงพยาบาลนครพนม: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า การใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับป้องกันแผลกดทับในรูปแบบของการปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยมีรูปแบบการพยาบาลผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดแผลกดทับที่มีมาตรฐานมากขึ้น ในหอผู้ป่วยวิกฤต โรงพยาบาลนครพนม นอกจากนี้ สุชาดา ศรีสงคราม (2550) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพทารกของผู้ดูแลสูงอายุโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพทารกของผู้ดูแลสูงอายุโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเด็กทารกของผู้ดูแลสูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสามารถพัฒนาระบบต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผ่านมายังไม่พบว่ามีนักวิจัยท่านใดได้นำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นทางผู้วิจัยจึงได้สนใจนำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส

โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ เป็นโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดขอนแก่น หลังจากได้เข้าร่วมโครงการ การศึกษาและพัฒนากระบวนการสร้างความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษา 4 ภูมิภาค [ม.ป.ป.] ผลจากการประเมินการเข้าร่วมโครงการในระยะ ที่ 1 ประกอบกับผู้วิจัยได้เข้าไปฝึกงานทางการให้คำปรึกษา (Practicum in Counseling) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการมีการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเบื้องต้น อาทิ ครูประจำชั้นรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นอย่างดี แต่ยังมีขั้นตอนที่ยังไม่ชัดเจนในส่วนของเกณฑ์การคัดกรอง ดังนั้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน รวมไปถึงป้องกันและช่วยเหลือ จึงยังไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเท่าที่ควร การส่งต่อ พบว่าส่วนมากจะเป็นการส่งต่อภายในซึ่งไม่พบเอกสารที่ใช้ในการส่งต่อ จากปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดผู้วิจัยสนใจในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ เป็นกรณีศึกษาซึ่งผลการศึกษาจะทำให้ได้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สถานศึกษาอื่นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคาร

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคาร จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการดำเนินงานดังนี้

3.1 การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส ได้เริ่มดำเนินการการศึกษานำร่อง (Pilot Study) ในชั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในขณะที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าไปฝึกงานทางการให้คำปรึกษา (Practicum in Counseling) ที่โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคาร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จะได้เริ่มดำเนินการในชั้นการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขั้นการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และขั้นการประเมินและการปรับปรุงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาจำนวน 1 ภาคเรียน คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2552 – กุมภาพันธ์ 2553

3.2 สถานที่ศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในครั้งนี้คือ โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคาร จังหวัดขอนแก่น ซึ่งทางผู้วิจัยจะได้พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 คือ ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคาร ที่มีขั้นตอนชัดเจนโดยมีวิธีการและเครื่องมือที่มี หลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการ ดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูแนะแนว/ครู ที่ปรึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคาร มีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานซึ่งมีกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคารในขอบข่ายงาน 5 กิจกรรม ดังนี้

4.1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคาร รวบรวมละเอียดของนักเรียนแต่ละคน คือ ข้อมูลด้านส่วนตัว ข้อมูลด้าน

ความสามารถ ข้อมูลด้านสุขภาพ ข้อมูลด้านครอบครัว ข้อมูลด้านการวางแผนการศึกษาและอาชีพ
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ

4.1.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จัก
นักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้ มาพิจารณาตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่โรงเรียนจัดทำขึ้น
โดยกำหนดเกณฑ์การคัดกรอง เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมี
ปัญหาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

4.1.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนในช่วงชั้น
ที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งจะอยู่ใน
ความควบคุมดูแลของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ซึ่งจะช่วยป้องกันนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติไม่
กลายเป็นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา
กลับมามีพฤติกรรมดีขึ้นตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง

4.1.4 การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข หมายถึง ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา
นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน มีการป้องกัน แก้ไขปัญหาเป็น
รายบุคคล/รายกลุ่ม ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตรงตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ แต่สำหรับ
นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหานั้น ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ
ทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนให้เป็นปัญหาของสังคม

4.1.5 การส่งต่อนักเรียน หมายถึง กรณีที่มีปัญหาหากต่อการช่วยเหลือ แล้วนักเรียนมี
พฤติกรรมไม่ดีขึ้น ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นจะส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือกรณีที่เด็กมี
ความสามารถพิเศษหรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาสครูที่ปรึกษาหรือครู
ประจำชั้นก็จะต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กได้รับการ
ส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว

4.2 การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยกับผู้เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ผู้บริหาร ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา
ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ ได้ร่วมกันดำเนินการพัฒนา
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันตามความจำเป็นเหมาะสม
ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

4.2.1 ขั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

4.2.2 ขั้นพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.2.3 ขั้นการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.2.4 ขั้นประเมินและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โดยในทุกขั้นตอนจะใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Act) การตรวจสอบ (Observer) และการสะท้อนผล (Reflect)

4.3 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง บุคลากรในโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคาร อันประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน

5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ผลจากการวิจัยจะทำให้โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคารมีรูปแบบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

5.2 ผลจากการวิจัยจะช่วยให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ และสนับสนุนให้มีคุณภาพตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

5.3 ผลจากการศึกษาจะทำให้ได้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สถานศึกษาอื่นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้